

1. Referentie

Referentie	Bruckers, L. (2003). <i>Euregionaal Jongerenonderzoek 2002. Een onderzoek naar vrijetijdsbesteding, gezondheidsbeleving en risicogedrag, uitgevoerd bij Limburgse jongeren in de 2de en 3de graad van het secundair onderwijs</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, LUC, Centrum voor Statistiek & provincie Limburg, Studiecel, 2 ^{de} directie Welzijn.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Dit jongerenonderzoek maakt deel uit van het Euregionaal grensoverschrijdend project 'Jongeren en gezondheid' dat in de 5 regio's van de Euregio Maas-Rijn wordt uitgevoerd. Op basis van de verschillen in regelgeving, aanpak van preventie en middelengebruik in de verschillende regio's, wil men komen tot gemeenschappelijke aanbevelingen voor het (preventie)beleid. De uiteindelijke bedoeling van het project is de gezondheidsrisico's verbonden aan middelengebruik en risicogedrag bij adolescenten in de EMR te verminderen.

Het onderzoek moet de leefstijl en het risicogedrag van de jongeren in de diverse regio's in kaart brengen. De onderzoeksresultaten vormen de basis voor de verdere ontwikkeling van het project. In iedere regio zijn jongeren die gemiddeld ongeveer 14 en 16 jaar oud zijn bevestigd.

De Directie Welzijn van de provincie Limburg stond in voor de organisatie van het onderzoek, het leggen van de contacten met de inrichtende machten en de onderwijsinstellingen. Het Centrum voor Statistiek van het Limburgs Universitair Centrum stond in voor het aanpassen van de vragenlijst, de verwerking en rapportering van de gegevens.

Doel van de bevestiging was om een beeld krijgen van de gezondheidssituatie zoals de jongeren die zelf ervaren; inzicht krijgen in de leefstijl (vrije tijd, voeding) van de adolescenten; de omvang kunnen inschatten van het 'middelengebruik' (roken, alcohol, drugs, medicatie) en het risicogedrag en de evoluties inzake rookgedrag, alcoholgebruik, gebruik van drugs en medicatie van de Limburgse jongeren opvolgen. Dit laatste was mogelijk door aanpassingen in de vragenlijst die een vergelijkbaarheid met het vorig Limburgs jongerenonderzoek van 1995 toelieten.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezondheid, vrije tijd
Trefwoord(en)	Alcohol, drugs, gezondheid, gokken, kleine criminaliteit, leefstijl, medicatie, pesten, probleemgedrag, risicogedrag, roken, seksualiteit, spijbelen, veiligheid, voeding, vrije tijd

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Provincie Limburg
Onderzoeker(s)	Liesbeth Bruckers Studiecel 2 ^{de} Directie Welzijn Provincie Limburg Universiteitslaan 1 3500 Hasselt Tel: 011/ 23 72 32 Fax: 011/ 23 72 10 studiecel@limburg.be www.limburg.be/studiecel/

	Centrum voor Statistiek Limburgs Universitair Centrum. Universitaire Campus 3590 Diepenbeek Tel: 011/ 26 82 05 Fax: 011/ 26 82 99 censtat@luc.ac.be www.luc.ac.be/censtat
--	--

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Het doel van het provinciaal onderzoek is: Een beeld krijgen van de gezondheidssituatie zoals deze door de jongeren zelf ervaren wordt. Inzicht krijgen in de leefstijl van de adolescenten. De omvang van genotsmiddelen en risicovol gedrag inschatten. De evoluties inzake rookgedrag, alcoholgebruik, gebruik van medicatie en drugs van de limburgse jongeren opvolgen door de resultaten te vergelijken met een onderzoek uit 1995.
Hypothesen	De mate van druggebruik en ander risicovol gedrag is afhankelijk van de regelgeving, het (gedoog)beleid en de mate van sociale acceptatie.

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek: schriftelijke vragenlijst.
Onderzochte groep	4009 jongeren: leerlingen van het 3 ^{de} (2 ^{de} graad) en het 5 ^{de} jaar (3 ^{de} graad) van het ASO, TSO en BSO van de scholen die in 1995 reeds aan een onderzoek rond middelengebruik deelnamen.
Bereik	Regionaal (Limburg)

7. Resultaten

Gezondheid	Een klein deel van de jongeren beoordeelt zijn eigen gezondheid als matig of slecht of ervaart een 'ongunstig' emotioneel welbevinden. De helft van de leerlingen kampt met een of meerdere problemen. Het merendeel van de problemen heeft te maken met vrienden en vriendinnen, thuis, school, toekomst en zichzelf of zijn uiterlijk. Een klein percentage ondernam ooit een zelfmoordpoging.
Vrije tijd	Onder de binnenhuisactiviteiten zijn TV/Video kijken, huiswerk maken of studeren, en werken of spelen op de computer de meest voorkomende tijdsbestedingen. Sporten is zeer populair bij jongeren. Van de jongeren doet bijna iedereen buiten de schooltijd aan sport. Andere toppers bij de vrijetijdsactiviteiten buitenshuis zijn naar de film gaan en naar een fuif of op café gaan. Bijna de helft van de jongeren gaat wekelijks of vaker op stap. Bijna de helft klust bij om geld te verdienen.
Voedings-gewoonten	Bijna de helft van de jongeren maakt zich geen zorgen om zijn/haar gewicht; Jongeren die willen afvallen of hun gewicht op peil houden, doen dit meestal door op hun eten te letten en door meer te bewegen. De meerderheid van de jongeren besluit zelf om iets aan zijn gewicht te doen (vermageren of stabiel houden). De meerderheid van de jongeren houdt er een regelmatig voedingspatroon op na. Toch voldoet het voedingsprofiel van jongeren vaak niet aan de richtlijnen i.v.m. dagelijks gebruik van fruit en groenten en wekelijks gebruik van vis. Bijna de helft van de jongeren heeft soms de indruk niet te kunnen stoppen met eten of snoepen.
Roken	Bijna de helft van de jongeren rookt en de helft daarvan zegt graag te willen stoppen.
Alcohol	Meer dan de helft van de jongeren dronk tijdens de maand voor het onderzoek alcohol. Een minderheid van alle bevroegde jongeren was minstens 1 keer dronken tijdens de maand voor het onderzoek. Bijna de helft van alle bevroegde jongeren dronk bij één gelegenheid 5 of meer glazen alcohol. Een kleine minderheid van jongeren die drinken, zegt graag minder te willen drinken.
Drugs	Het ooit-gebruik van marihuana/hasj werd gerapporteerd door een minderheid van de

	jongeren.
Medicatie	De helft van de respondenten nam recent een lichte pijnstillers. Zwaardere pijnstillers, kalmerend middel, stimulerende medicatie, spierversterker, hongerstillers en slaapmedicatie werden door een zeer kleine fractie jongeren gebruikt.
Gokken	Een zeer kleine minderheid van de jongeren speelde tijdens de 4 weken voor de bevraging op een gokautomaat. Doorgaans speelt men in een café of cafetaria.
Seksualiteit	Bijna de helft van de jongeren hadden reeds een seksueel contact. Als voorbehoedsmiddel wordt meestal het condoom gebruikt, gevolgd bij de meisjes door de pil.
Veiligheid	Een minderheid van de jongeren voelt zich overdag wel eens onveilig; bijna de helft voelt zich 's avond of 's nacht wel eens onveilig. Een minderheid van de leerlingen was het afgelopen jaar het slachtoffer van een diefstal (fiets, geld of andere spullen) of werd het voorbije jaar op school gepest.
Probleemgedrag	Een minderheid gaf aan iets vernield te hebben het afgelopen jaar of een diefstal (geld van ouders of in een winkel) gepleegd te hebben of ging op de vuist op school of bij het uitgaan. Bijna de helft van de leerlingen pestte (een) medeleerling(en) het afgelopen jaar.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het Euregionaal jongerenonderzoek naar vrijetijdsbesteding, gezondheidsbeleving en risicogedrag bij Limburgse jongeren werd in 2002 verricht door het Centrum voor statistiek van het Limburgs Universitair Centrum en de studiecél van de provincie Limburg, in opdracht van Provinciebestuur Limburg

Jongeren worden bevraagd over vrije tijd, gezondheidsbeleving en risicogedrag. De resultaten uit de overige regio's worden in een tweede fase aan elkaar gekoppeld (nog niet voltooid eind 2003). Voor het Limburgse luik werden 4000 jongeren bevraagd in 17 scholen. Er was een gelijkaardig Euregionaal onderzoek in 1995. Doel van de bevraging was meer precies:

- een beeld krijgen van de gezondheidssituatie zoals de jongeren die zelf ervaren;
- inzicht krijgen in de leefstijl (vrije tijd, voeding) van de adolescenten;
- de omvang kunnen inschatten van het 'middelengebruik' (roken, alcohol, drugs, medicatie) en het risicogedrag;
- de evoluties inzake rookgedrag, alcoholgebruik, gebruik van drugs en medicatie van de Limburgse jongeren opvolgen.

Enkele interessante conclusies:

Negen op tien jongeren zijn tevreden over hun eigen gezondheid. Ze beoordelen die als 'goed' (40%) of 'zeer goed' (35%) tot 'uitstekend' (16%). Eén op tien ziet het minder rooskleurig in. Deze kleine groep vindt zijn eigen gezondheid slechts 'matig' (8%) of zelfs rondt 'slecht' (1%).

De helft van de leerlingen (50%) zegt sterk beziggehouden te worden door een of meerdere problemen. Meestal hebben die problemen te maken met vrienden/vriendinnen, met de thuissituatie, het schoolgebeuren, de toekomst en met zichzelf of zijn uiterlijk (in deze volgorde).

De meeste jongeren scoren goed op de schaal van het 'emotioneel welbevinden'. Ook hier stellen we echter vast dat er een beperkte groep van 1 op 10 jongeren (11%) is met een 'ongunstig' welbevinden. Dit zou maar een topje van de ijsberg kunnen zijn, wanneer we vaststellen dat ruim een kwart van de leerlingen (27%) zegt het voorbije jaar aan zelfmoord te hebben gedacht. En 9% van de jongeren geeft te kennen ooit een echte poging ondernomen te hebben om een einde te maken aan zijn leven.

Hoewel jongeren relatief veel tijd thuis doorbrengen met TV/video kijken, studeren en hun computer, stellen we toch ook vast dat ze buitenshuis actief zijn. Sporten is zeer populair bij de Limburgse jongeren. Negen op tien van de jongeren (87%) doen buiten schooltijd nog aan sport; gemiddeld zijn ze daar 4,5u per week mee bezig.

De helft van de jongeren (50%) geeft aan ooit gerookt te hebben; 37% van de jongeren rookt nog altijd op het moment van de bevraging.

Zeven op tien jongeren (70%) dronken tijdens de voorbije maand alcohol; 40% drinkt minstens wekelijks alcohol. Deze jongeren drinken gemiddeld 9 glazen alcohol per week, waarvan 5 tijdens het weekend. Favoriete dranken zijn alco-pops, licht bier, longdrinks, smart drinks met alcohol en shooters. Bijna 1 op 4 (23%) van alle bevroagde jongeren was minstens één keer dronken tijdens de voorbije maand; 5% geeft aan dat dit wel wekelijks of zelfs vaker gebeurt.

Een kwart van de jongeren (26%) zegt ooit marihuana/hasj gebruikt te hebben; 13% meldt recent gebruik (in de maand voor het onderzoek). Zes procent van de jongeren heeft ooit XTC gebruikt; 2% gebruikte recent. Ook amfetamines, snuifmiddelen en cocaïne werden telkens door ongeveer 2% van de jongeren recent gebruikt. Drie op tien jongeren die drugs gebruiken (31%) willen eigenlijk graag minder gebruiken; 25% geeft aan te willen stoppen met zijn druggebruik.